

Maasheggen

Stand van zaken
jaarplan 2024
1^e halfjaar

Maasheggen UNESCO

TUSSENTIJDSE RAPPORTAGE JAARPLAN 2024

MAASHEGGEN UNESCO

INLEIDING

Stevige, maar realistische ambities. Zo zou je het jaarplan 2024 van Maasheggen UNESCO kunnen samenvatten. Het jaarplan is de optelsom van de lopende projecten, van nieuwe ideeën en van nog uit te werken plannen van de partijen die zich samen verantwoordelijk voelen voor de (door)ontwikkeling van het Maasheggengebied.

Hoever het halverwege 2024 staat met al die plannen leest u in deze halfjaarrapportage. Per onderwerp geven we aan het wat het voornemen was/is en hoe het staat met de uitvoering van de projecten en plannen.

Het jaarplan 2024 is de eerste uitwerking van het in december 2023 door de raad van de gemeente Land van Cuijk vastgestelde ambitiesdocument. Dat geeft richting voor de koers, die we de komende vijf jaar gaan volgen.

We zetten daarbij in op:

- een meer integrale aanpak van het gebiedsproces Maasheggen UNESCO door natuur, landbouw, wonen, gezondheidbevorderende activiteiten en recreatie, meer dan nu, in samenhang met elkaar te ontwikkelen;
- de uitwerking van programmalijnen voor 5 beleidsthema's: natuur, landbouw, leefbaarheid (inclusief wonen), gezondheid en recreatie samen met de inbreng van deskundige partners;
- een actievere communicatie met zowel de inwoners als de bezoekers van Maasheggen UNESCO.

Tot slot:

De Maasheggen is niet langer het enige Mens & Biosfeergebied in Nederland. Begin juli heeft UNESCO ook KemperBroek erkend als Mens & Biosfeergebied. KempenBroek ligt op de grens van Nederland en België. Voor België is KempenBroek het eerste Biosfeergebied, voor Nederland het tweede.

De initiatiefnemers van de UNESCO-aanvraag voor KempenBroek hebben in de afgelopen jaren regelmatig contact gehad met het programmateam van Maasheggen UNESCO. Soms om advies te vragen, dan weer om bij te praten over de status van de, nu dus goedgekeurde, aanvraag.

ORGANISATIE

ALGEMEEN

trekker: stuurgroep en programmteam

Voornemen

In 2024 wordt:

- de stuurgroep, bestuurlijk verantwoordelijk voor de uitvoering van het Maasheggen UNESCO Man & Biosphere programma, uitgebreid met vertegenwoordigers namens het domein 'wonen en leefbaarheid', de sociaal-maatschappelijke organisaties en de toeristisch-recreatieve sector;
- het programmteam uitgebreid met de coördinatoren van de verschillende programmalijnen;
- het huidige ambtelijke kernteam opgeheven. De leden van het kernteam worden actief binnen een of meer van de vijf programmalijnen, afhankelijk van de raakvlakken die de thema's van die programmalijnen hebben met de doelen van de organisaties die zij vertegenwoordigen.
- een convenant opgesteld, waarin de leden van de stuurgroep samenwerkingsafspraken maken.

Stand van zaken

Vanaf september 2024 wordt de stuurgroep uitgebreid met vertegenwoordigers van MooiMaasvallei (gezondheid), Visit Land van Cuijk (toerisme en recreatie) en het Maasheggenteam (de wijk- en dorpsraden).

De samenstelling van de stuurgroep vanaf september 2024:

- waterschap Aa en Maas: Ernest de Groot
- Brabants Landschap: Joris Hogenboom
- ZLTO Land van Cuijk: Rob Wientjes
- Vereniging Nederlands Cultuurlandschap: Jaap Dirkmaat
- Gemeente Land van Cuijk: Antoinette Maas
- Staatsbosbeheer: Jan Fenten
- MooiMaasvallei: Hans-Peter Jung
- Visit Land van Cuijk: Pierre Bos
- Maasheggenteam: Eric Maes

Josan Meijers is de onafhankelijke voorzitter van de stuurgroep.

Bij de vergaderingen van de stuurgroep zijn ook de leden van het programmateam aanwezig.

Verder zijn de gemeenten Mook en Middelaar, Gennep en Bergen agendalid. Zij laten zich bij elke vergadering vertegenwoordigen door een van de wethouders.

De vernieuwde samenwerking vraagt ook om duidelijke afspraken. Over wie waarvoor verantwoordelijk is, over wie waar invloed op heeft en over wie welke kosten draagt.

Externe adviseur Jos van den Boogaart (Raadhuis Advies) heeft in de eerste helft van 2024, met inbreng van de partijen die destijds lid van de stuurgroep waren, een convenant opgesteld. Het convenant wordt in het najaar getekend.

WETENSCHAPPELIJKE OMGEVING

trekker: programmateam

Voornemen

Het programma Maasheggen UNESCO gaat in 2024 verder met het ontwikkelen van een 'wetenschappelijke omgeving'. Daarin worden koppelingen gemaakt met de programmalijnen van het ambitiedocument:

- *natuur (onder meer heggen, flora en fauna, water en bodem)*
- *landbouw (onder meer transitie landbouw)*
- *toerisme en recreatie (onder meer impact en draagvlak toerisme in en omgeving als Maasheggen)*
- *gezondheid (onder meer effecten van natuur op gezondheid van mensen)*
- *leefbaarheid (onder meer hoe de participatie van inwoners bij de ontwikkeling van het Maasheggengebied kan worden vergroot)*

De behoefte van de partijen die betrokken zijn bij programma Maasheggen UNESCO wordt leidend voor de onderzoeken die door universiteiten, hogescholen, onderzoeksinstituten en onderzoeksbureaus worden verricht. Verder wordt onderzocht of eerder opgedane kennis kan worden gedeeld met dan wel worden toegepast op De Maasheggen.

Stand van zaken

In de eerste helft van 2024 zijn alle al uitgevoerde onderzoeken verzameld in een openbaar toegankelijke 'bibliotheek'. De 'bibliotheek' is terug te vinden op de website www.maasheggenunesco.com

Het opzetten van een wetenschappelijke omgeving is van belang voor Maasheggen UNESCO. Het is immers (ook) een wetenschappelijk programma.

Over hoe we dat efficiënt en effectief kunnen doen is gesproken met vertegenwoordigers van zowel het nieuwe Coördinatiepunt MAB Nederland als met UNESCO Nederland. Het programmateam Maasheggen UNESCO heeft tijdens die gesprekken aangegeven behoefte te hebben aan ondersteuning bij het opzetten van de wetenschappelijke omgeving. Het programmateam heeft nu (te) beperkte toegang tot het netwerk van universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstituten.

Zowel het nieuwe Coördinatiepunt MAB Nederland als UNESCO Nederland zouden ook een rol kunnen spelen bij het versterken van de samenwerking-op wetenschappelijk gebied- met andere UNESCO-gebieden. De gesprekken krijgen in de tweede helft van 2024 een vervolg.

SAMENWERKING

Samenwerking omliggende gebieden

trekker: programmateam

Voornemen

Tot het moment van de verlenging van de status van UNESCO Man & Biosphere in 2028 kan het gebied niet worden uitgebreid. Zouden we dat wel doen dan kan dat mogelijk leiden tot het intrekken van de huidige erkenning door UNESCO.

Wel zetten we in op samenwerking (bijvoorbeeld met omliggende gemeenten of met andere MAB-gebieden), wanneer dat bijdraagt aan versterking van het Maasheggen UNESCO-gebied. Dat kán leiden tot uitbreiding van het gebied, waarvoor in 2028 verlenging van de UNESCO-status wordt aangevraagd.

Stand van zaken

De drie Noord-Limburgse gemeenten (Mook en Middelaar, Gennep en Bergen) zijn agendalid van de stuurgroep. Tijdens de overleggen van de stuurgroep zijn de drie gemeenten steeds met maximaal één bestuurder vertegenwoordigd. Op die manier kunnen de stuurgroepleden en de drie Noord-Limburgse gemeenten elkaar voortdurend én uit eerste hand informeren over relevante ontwikkelingen aan beide zijden van de Maas;

Op vrijdag 6 september wordt een bijeenkomst gehouden waarin onder meer de verantwoordelijke wethouders van de gemeenten Land van Cuijk en Venray, de eigenaren van de landgoederen Geijsteren en Limosa en waterschap Aa en Maas gezamenlijk willen verkennen of het mogelijk én zinvol is om het UNESCO-biosfeergebied De Maasheggen in 2028 in zuidelijke richting uit te breiden. Een belangrijke aanleiding om deze verkenning nu uit te voeren is het concrete idee van Landgoed Geijsteren om in de komende jaren heggen aan te planten tussen de Vierlingsbeekse Molenbeek en de Haven Wanssum – en zo een groter aaneengesloten heggenlandschap te realiseren. Landgoed Geijsteren ligt voor een klein deel ook op Brabants-en daarmee Land van Cuijks- grondgebied. De voorgenomen aanplant van nieuwe heggen brengt grote kansen met zich mee. Het Maasheggengebied wordt in zuidelijke richting, over gemeentelijke en provinciale grenzen heen, vergroot. Dat levert niet alleen biodiversiteitswinst op, het gebied wordt daarmee ook aantrekkelijker voor met name fietsers en wandelaars.

Bovendien wordt de verbinding met het Natura2000-gebied Boschhuizerbergen versterkt.

Boschhuizerbergen is onderdeel van een belangrijke 'groene driehoek' op de grens van Brabant en Limburg.

Ook uitbreiding in noordelijke richting, richting Grave, is een optie. Het Maasheggengebied kan daar aansluiten op de Zuiderwaterlinie, de voormalige (militaire) verdedigingslinie uit de 17^e en 18^e eeuw die op termijn mogelijk de status van werelderfgoed krijgt. Door de uitbreiding in noordelijke richting zou De Maasheggen ook een ecologische verbinding kunnen maken met De Raamvallei, waardoor onder meer het leefgebied van de sleedoornpage wordt uitgebreid en verstevigd.

Samenwerking Duits MAB-gebied

trekker: programmteam

Voornemen

In de afgelopen jaren heeft het programmteam een aantal keren gesproken met de collega's van UNESCO-Biosphärenreservat Flusslandschaft Elbe – Brandenburg. Dat heeft geleid tot eerste, voorzichtige ideeën voor mogelijke samenwerking, onder meer op het gebied van educatie en recreatie. Een in oktober 2023 gepland werkbezoek is door omstandigheden niet doorgegaan; tijdens dat bezoek zou een Memorandum of Understanding worden uitgewerkt. Dat is nu verplaatst naar een latere datum.

Stand van zaken

Het werkbezoek aan Flusslandschaft Elbe – Brandenburg is nog niet gepland. We willen eerst afwachten wat de uitkomsten zijn van het werkbezoek dat een brede MAB-delegatie uit het stroomgebied van de Elbe op donderdagavond 22 en vrijdagochtend 23 augustus brengt aan De Maasheggen. Flusslandschaft Elbe – Brandenburg maakt deel uit van die delegatie. Tijdens het werkbezoek tekenen UNESCO gebied Elbe en Staatsbosbeheer een samenwerkingsovereenkomst, die qua vorm en inhoud lijkt op het Memorandum of Understanding dat Maasheggen met Flusslandschaft Elbe-Brandenburg had willen afspreken. Wellicht kan daar op worden aangehaakt.

EuroMAB Elbe

trekker: programmteam

Voornemen

Een delegatie van de partijen die samen invulling geven aan het programma Maasheggen UNESCO neemt van 3 tot 7 juni deel aan de EuroMAB-conferentie in Biosphärenreservat Flusslandschaft Elbe – Brandenburg.

Stand van zaken

Bij gebrek aan (bestuurlijke) belangstelling heeft Maasheggen UNESCO niet deelgenomen aan de EuroMAB. Wél is een delegatie van het Coördinatiepunt MAB Nederland bij de EuroMAB aanwezig geweest.

De Wijers/KempenBroek

trekker: programmteam

Voornemen

In 2023 is regelmatig contact geweest met de programmamanagers van De Wijers (Vlaanderen) en Kempens-Broek (grensoverschrijdend project Nederland – Vlaanderen). Beide gebieden hebben de status

van UNESCO Man & Biosphere aangevraagd. Zodra die is toegekend gaan we samen met de beide gebieden onderzoeken hoe wij informatie kunnen uitwisselen en wellicht op onderdelen kunnen samenwerken.

Stand van zaken

Zoals gemeld in de inleiding van deze halfjaarrapportage heeft KempenBroek inmiddels de status van UNESCO Man & Biosphere verworven. Op korte termijn worden contacten gelegd, in overleg met het Coördinatiepunt MAB, over hoe en op welke gebieden we kunnen samenwerken.

COMMUNICATIE & INFORMATIE

Website, nieuwsbrief en sociale media

trekker: programmteam

Voornemen

Ook in 2024 worden de bestaande communicatiekanalen (website, sociale media, persberichten) benut om belangstellenden te informeren over relevante ontwikkelingen in De Maasheggen.

Stand van zaken

In de eerste helft van 2024 is de website www.maasheggenunesco.com meertalig (naast Nederlands ook Duits en Engels) gemaakt. Daarnaast worden ook subsites ontwikkeld voor het op een gebruiksvriendelijke(re) wijze presenteren van fietsroutes (fietsroutes.maasheggenunesco.com) en wandelroutes (wandelroutes.maasheggenunesco.com) in De Maasheggen.

Ook het streekproducentencollectief Smaak van de Maasheggen heeft inmiddels een eigen website: www.smaakvandemaasheggen.com.

Vrienden van de Maasheggen

trekker: programmteam

Voornemen

In 2024 wordt, via een gerichte campagne in de dorpen en wijken, getracht om het aantal Vrienden van de Maasheggen te laten toenemen. Het streven is gericht op a) een verdubbeling van het aantal Vrienden (naar 500) en b) het vergroten van de bereidheid van Vrienden om zelf actief te worden in De Maasheggen (teller, vlechter, gastheer, etc) of de kwaliteiten van het gebied bij anderen onder de aandacht te brengen.

Stand van zaken

De community Vrienden van de Maasheggen telt inmiddels 290 leden (eind 2023: 250 leden). De campagne gericht op de inwoners van de elf dorpen in het Maasheggengebied moet nog worden uitgevoerd. Dat is voorzien voor het najaar van 2024, in combinatie met een actie om meer vrijwilligers te werven voor het beheer en onderhoud van De Maasheggen. De Vrienden van de Maasheggen

- hebben begin 2024 een bon ontvangen waarmee zij een kennismakingspakketje Smaak van de Maasheggen konden ophalen;
- ontvangen begin september als eerste de nieuwe publieksbrochure;
- ontvangen de maandelijkse nieuwsbrief

In tegenstelling tot wat in jaarplan 2024 is voorgesteld haken we in het najaar niet in op de Internationale Dag van de Biosfeerreservaten.

STAND VAN ZAKEN PROJECTEN 2024

Maasheggen UNESCO Man & Biosphere kent vanaf 2024 vijf thema's die zijn samengebracht in drie programmalijnen:

1. natuur en landbouw,
2. leefbaarheid (wonen en gezondheid)
3. recreatie

De programma's zijn met elkaar verbonden en kennen in sommige projecten een overlap. Het programmateam is verantwoordelijk voor een goede afstemming tussen deze programma's en de onderliggende projecten.

PROGRAMMALIJN 1 NATUUR EN LANDBOUW

Samenwerking in Beheer

trekker: Staatsbosbeheer

Voornemen

Voor een goed beheer van De Maasheggen is het belangrijk om meer samen te werken én meer af te stemmen om zo efficiënter te werk te kunnen gaan, de kwaliteit te verbeteren en vooral ook om het samen leuker te maken. Belangrijk is dat beheerders met elkaar in gesprek blijven en dat ze, in overleg met elkaar, sturen op beheer, kennis delen en elkaar van advies voorzien.

Vertegenwoordigers, natuurbeheerders van de gemeente Land van Cuijk, waterschap Aa en Maas, Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, VNC, Collectief Deltaplan Landschap, SlaBox, ANV, ZLTO, IVN en particuliere terreinbeheerders komen samen om ervaringen over het beheer te delen.

Stand van zaken

In het 1^e half jaar van 2024 is op initiatief van de programmalijncoördinator een bijeenkomst gehouden, waarin diverse onderwerpen aan bod zijn gekomen. De informatie over beheer en onderhoud –tips en tools - is voor beheerders te raadplegen op een speciale pagina op www.maasheggenunesco.com

In april heeft een excursie plaatsgevonden met als thema 'kruidenrijke graslanden en akkerranden' (zie fotocollage op vorige pagina).

Er was de afgelopen periode ook specifieke aandacht voor de bevers in de Maasheggen. De bever is een beschermde soort die we graag in de natuur willen hebben, maar op enkele plaatsen tast de bever het cultuurlandschap van De Maasheggen aan. Hoe gaan we daar mee om en welke ervaring hebben de betrokken partijen? Waterschap Aa en Maas en Staatsbosbeheer werken nu, samen met stagiaires, een strategie uit.

Daarnaast is er een studie gestart naar de heg- en vlechtrelicten in De Maasheggen. Het ecologische en cultuurhistorisch belang hiervan is groot. Om de relictten te behouden is specifiek beheer en onderhoud nodig. De beheerders willen dat samen gaan aanpakken. Hoe zij dat kunnen doen is onderdeel van de studie.

Realisatie Ambitiekaart Maasheggen

trekker: programmacoördinator Natuur en Landbouw

Voornemen

Steeds meer terreinbeheerders, overheden, particuliere eigenaren, agrariërs en andere initiatiefnemers zijn overtuigd geraakt van de noodzaak en het belang van het aanleggen van nieuwe natuur in De Maasheggen. Er is al veel gerealiseerd in De Maasheggen, maar er blijft ook nog veel te wensen over. Zo is het streven om de natuurkerngebieden (Oeffelter Meent, Loerangel, Cultuurhistorisch Monument, Vortumse en Groeningse Bergjes) af te ronden door er natuur te ontwikkelen en deze te verbinden met groene corridors.

Stand van zaken

Het besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant om voorlopig geen subsidie meer beschikbaar te stellen voor de realisatie van het (provinciaal) Natuurnetwerk Brabant, heeft tot gevolg dat de realisatie van de Ambitiekaart Maasheggen vertraging oploopt.

Toch zijn en worden er in 2024 weer enkele percelen ingericht in de Oeffelter Meent, het Cultuurhistorisch Monument, de Loerangel en de Meerkampen. In het voorjaar van 2024 is hier een start mee gemaakt.

Aanplant Maasheggen

trekker: programmacoördinator Natuur en Landbouw

Voornemen

Het cultuurhistorisch heggenpatroon in De Maasheggen moet zoveel mogelijk behouden blijven én waar mogelijk worden versterkt.

Stand van zaken

Staatsbosbeheer heeft in april circa 500 meter Maasheg aangeplant in de Vortumse en Groeningse bergjes.

In het 1e kwartaal van 2024 is samen met alle partners een kanskaart opgeleverd. Op de kaart zijn potentiële locaties aangewezen voor nog aan te planten Maasheggen. Ook is gekeken naar financieringsmogelijkheden.

In de winter van 2024/2025 vindt aanplant van enkele kilometers heg plaats door MaasheggenMooi, particulieren, gemeente Land van Cuijk, Brabants Landschap en Staatsbosbeheer. Daarnaast zijn afspraken gemaakt met de projectorganisatie van 'Ruimte voor de Rivier Oeffelt' voor de aanplant van circa 4 kilometer Maasheggen.

Monitoring Biodiversiteit Maasheggen

trekker: Staatsbosbeheer/IVN

Voornemen

In de zomer van 2022 is, op initiatief van Staatsbosbeheer, Brabants Landschap en vijf kennisorganisaties (RAVON, FLORON, Vlinderstichting, Dassenwerkgroep en SOVON), gestart met het opleiden van vrijwilligers die in de komende jaren regelmatig dieren en planten in het Maasheggengebied gaan tellen. Vorige jaar was het eerste teljaar. Tijdens de terugkomavond in

november 2023 bleek het een succes.

Stand van zaken

Ook in 2024 zijn de tellers druk aan de slag gegaan.

Een stagiaire van de WUR heeft een opzet gemaakt hoe alle telgegevens gestructureerd verwerkt kunnen worden als input voor onderzoeken. Eén van die lopende onderzoeken in 2024 wordt gedaan door SOVON/VNC waarbij de relatie tussen het hegbeheer en de getelde broedvogels wordt onderzocht.

Tenslotte stond de Biodiversiteitsdag 2024 in het teken van monitoring. Nabij De Vilt waren onder andere workshops en telstations te vinden waar jong en oud van konden genieten en kennis kon maken met de natuur.

Groene dorpsranden

trekker: gemeente Land van Cuijk

Voornemen

Gemeente Land van Cuijk wil zich inzetten voor meer natuur aan de rand van de dorpskernen. Dit past uiteraard uitstekend in de visie van De Maasheggen.

Stand van zaken

Samen met de partners en met dorps- en wijkraden wordt hier nadere invulling aan gegeven. Goede voorbeelden zijn het project rondom de kern van Katwijk en het initiatief om de toegang naar de Loerangel vanuit Boxmeer-oost groener en aantrekkelijker te maken.

Gebiedsproject Katwijk

trekker: gemeente Land van Cuijk / Vereniging Nederlands Cultuurlandschap

Voornemen

Enkele jaren geleden heeft Vereniging Nederlands Cultuurlandschap een analyse gemaakt van hoe het landschap tussen Cuijk en Katwijk verbeterd zou kunnen worden en daardoor beter gaat aansluiten bij het Maasheggen UNESCO-gebied.

Stand van zaken

In de eerste helft van 2024 is samen met onder meer de Dorpsraad Katwijk een plan van aanpak opgesteld. Dat heeft geleid tot de aanstelling van een projectleider die met grondeigenaren in gesprek gaat om de mogelijkheden voor de aanleg en het beheer van groenelementen te bespreken.

Behoud en herstel zandpaden

trekker: gemeente Land van Cuijk

Voornemen

In de Natuurvisie van de gemeente Land van Cuijk is aangegeven dat zandpaden in natuurgebieden en landelijk gebied zoveel mogelijk behouden moeten blijven.

Stand van zaken

Bij het formuleren van de 'stip op de horizon voor natuur en landbouw in De Maasheggen' is het bovenstaande als uitgangspunt meegenomen.

Rivierverruiming Oeffelt

trekker: provincie Noord-Brabant

Voornemen

Het rijk en de regio hebben afspraken gemaakt over hoe de Maas gelijktijdig veiliger én mooier kan worden gemaakt. Bij Oeffelt wordt de 'flessenhals' in de Maas aangepakt.

Stand van zaken

In het voorjaar van 2024 is door alle betrokken partijen besloten het benodigde budget beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de plannen. Het project krijgt zo handen en voeten en gaat in de komende jaren het aanzien van het gebied tussen Oeffelt en Beugen veranderen.

Onderdeel van de plannen is de aanleg van ruim 4 kilometer aan nieuwe Maasheggen in het UNESCO-gebied. Daarnaast komen er onder meer nieuwe fiets- en wandelpaden bij Oeffelt en wordt een uitkijkpunt gemaakt van waaruit je over het Maasheggengebied kunt kijken.

Beekherstel Sint Jansbeek

trekker: waterschap Aa en Maas

Voornemen

De ruim 8 kilometer lange Sint Jansbeek ontstaat ten westen van het dorp Groeningen en stroomt via het dorp Vortum-Mullem naar de Maas. Het waterschap ontwikkelt de Sint Jansbeek tot een natuurlijke en robuuste beek.

Stand van zaken

De uitvoering hiervan is in volle gang. Begin februari is de aannemer van start gegaan met het traject van de Loonseweg tot de Overloonseweg. Door de uitzonderlijk natte periode van de afgelopen maanden was dit wat later dan gepland.

In Vortum-Mullem is onder andere een ecologische verbindingszone (EVZ) aangelegd van ongeveer 350 meter lang. De EVZ is een natuurstrook langs de beek die het beekdal voor en na het dorp verbindt zodat diersoorten zoals de das en de modderkruiper zich kunnen verplaatsen.

Natuurvriendelijke oevers

trekker: waterschap Aa en Maas

Voornemen

Waterschap Aa en Maas heeft in het kader van de KRW (Kaderrichtlijn Water) binnen het Maasheggengebied de opgave voor het aanleggen van natuurvriendelijke oevers in de Virdsche Graaf, de Viltse Graaf en de Sambeekse Uitwatering.

Stand van zaken

In het jaarplan is al gemeld dat de realisatie van natuurvriendelijke oevers in de Virdsche Graaf en de Viltse Graaf voorlopig *on hold* is gezet in verband met de KRW-opgaven van Rijkswaterstaat op deze

waterlopen. De invulling van deze opgaven is nog onderwerp van gesprek.

De natuurvriendelijke oever van de Sambeekse uitwatering ten oosten van de A73 is, zo is in het jaarplan gemeld, eveneens voorlopig geparkeerd. Gezien de complexiteit van het invullen van deze opgave voor dit deel van Sambeekse uitwatering is er prioriteit gelegd bij andere opgaven voor natuurvriendelijke oevers die het waterschap nog heeft. Deze moeten vóór 2027 gereed zijn.

Voor de realisatie van een natuurvriendelijke oever langs de Tochtsloot nabij de Kraaijenbergse Plassen is een definitief planontwerp gereed. Na overleg met grondeigenaren en de benodigde procedures vindt de uitvoering eind 2024 plaats.

Opstellen visie Natuur en Landbouw

trekker: programmacoördinator Natuur en Landbouw

Voornemen

Om de programmalijn Natuur en Landbouw een goede inhoudelijke basis te geven is het wenselijk dat er in 2024 een duidelijke ‘stip op de horizon’ wordt gezet.

Het is niet nodig om daarvoor een geheel nieuwe visie op te stellen. Tot op heden is het rapport ‘Ambitie & Strategie; natuurnetwerk & overige ‘groene’ doelen’ (december 2016) uitgangspunt geweest voor alle partners die het Maasheggenlandschap willen versterken. Zes natuurkerngebieden, natuurkernverbindingen, droge dooradering, beekverbindingen en enkele verbindingen met natuur buiten het Maasheggengebied zijn op de ambitiekaart weergegeven. De ambitiekaart is nog niet af.

Stand van zaken

Het coördinatieteam Natuur en Landbouw heeft in het voorjaar van 2024 in een drietal bijeenkomsten de afgesproken ‘stip op de horizon’ geformuleerd. Na de zomer volgt de afstemming met de door de gemeente Land van Cuijk op te stellen Omgevingsvisie. Deze visie is de integrale kijk op de fysieke leefomgeving waarin allerlei opgaven op het gebied van natuur, landbouw, water, klimaat, economie, energie, wonen en voorzieningen samenkomen.

De ‘stip op de horizon’ is een nadere uitwerking van de globale Omgevingsvisie en kan de komende jaren dienen als basis voor de uitwerking en uitvoering van projecten

Poelenproject

trekker: Vereniging Nederlands Cultuurlandschap

Voornemen

Afgelopen jaren hebben RAVON, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, FLORON en EIS Kenniscentrum Insecten samen 17 nieuwe poelen aangelegd en 14 poelen hersteld bij zowel terreinbeheerders als particuliere grondeigenaren.

Stand van zaken

De poelen worden nu binnen de reguliere onderhoudscyclus beheerd, waarbij de focus ligt op het behoud van de kamsalamander.

Project sleedoornpage

trekker: Brabants Landschap

Voornemen

Het gebied rond de Kraaijbergse Plassen is de enige vindplaats van de sleedoornpage in Brabant. Brabants Landschap en de Vlinderstichting hebben een projectplan geschreven om voor deze prioritaire soort verbindingen te maken naar Keent en naar het Maasheggengebied.

Stand van zaken

In het voorjaar van 2024 heeft provincie Noord-Brabant een (biodiversiteits)subsidie verstrekt. Het project kan daarmee van start. Op pragmatische wijze, meeliftend op andere ontwikkelingen, gaat Brabants Landschap in 2024 samen met partners kijken op welke wijze hier invulling aan kan worden gegeven.

Dijkversterking Cuijk – Ravenstein

trekker: waterschap Aa en Maas

Voornemen

Een deel van de dijk die waterschap Aa en Maas wil versterken ligt binnen het UNESCO-gebied. Het voorkeursscenario voor de dijkversterking wordt in 2023 en 2024 uitgewerkt. Het plan biedt tal van meekoppelkansen voor onder meer natuurontwikkeling, recreatie en mobiliteit. De afspraken hierover zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst (SOK) tussen waterschap en gemeente. Komend jaar wordt gewerkt aan de uitwerking van de plannen. De uitvoering is voorzien vanaf 2025.

Stand van zaken

Waterschap Aa en Maas is in februari gestart met een ecologisch onderzoek op en rond de dijk. Daarnaast voert het waterschap zogenaamde ‘dijk- en keukentafelgesprekken’ met inwoners, waarbij het voorlopige ontwerp aan hen wordt voorgelegd. In een groot aantal panden en woningen op of aan de dijk vinden bouwkundige onderzoeken plaats. Daarnaast zijn hoogtebouten, zogenaamde NAP-bouten, geplaatst in diverse woningen en panden.

Kavelruil Maasheggen 3^e fase

trekker: programmacoördinator Natuur en Landbouw

Voornemen

Ondanks de subsidiestop voor de realisatie van het provinciaal Natuurnetwerk Brabant, is het nog steeds wenselijk dat via kavelruil gronden worden verworven en ‘vrijgeruild’. Zowel voor partners die natuur willen ontwikkelen als voor agrariërs die de verkaveling willen verbeteren.

Stand van zaken

De kavelruilcoördinator heeft in de eerste helft van 2024 volop gesprekken gevoerd met particuliere grondeigenaren, Groen Ontwikkefonds Brabant, Staatsbosbeheer en gemeente Land van Cuijk om de mogelijkheden van ruiling te bespreken met name in de Oeffelter Meent, het Cultuurhistorisch Monument en de Loerangel. Enkele kleine kavelruilen zijn gepasseerd en er is akkoord over twee grotere kavelruilen.

Agrarisch natuurbeheer

trekker: Collectief Deltaplan Landschap

Voornemen

Het Collectief Deltaplan Landschap verzorgt met circa 40 agrariërs en particulieren het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLB) in de Maasheggen. Kwalitatief goed beheerde heggen met graskruiden of akkerranden vormen hierbij de basis.

Stand van zaken

Samen met deelnemers wordt een meerjarig beheerplan voor de heggen gemaakt, waarbij het collectief aanstuurt aan op een goede fasering in het gebied.

Natuurinclusieve landbouw

trekker: Staatsbosbeheer en ZLTO

Voornemen

De gemeente Land van Cuijk heeft een programma voor de transitie van de landbouw onder de werknaam 'Boerderij van de toekomst'. Staatsbosbeheer heeft een programma waarbij zij haar eigen gronden inzet voor de transitie van landbouwbedrijven.

Stand van zaken

Vanuit het programma Maasheggen UNESCO wordt onderzocht hoe de samenwerking met de landbouwsector duurzamer kan worden opgepakt. De eerste gesprekken met agrariërs over onder meer natuurinclusieve landbouw, transitie en natuurbeheer hebben plaatsgevonden.

Project doorgangen en inritten

trekker: ZLTO Land van Cuijk

Stand van zaken

In 2022 is het project 'doorgangen en inritten' afgesloten. In 2023 en 2024 is er (nog) geen vervolg aan gegeven.

Streekproducten Smaak van de Maasheggen

trekker: deelnemers Smaak van de Maasheggen

Voornemen

Bij Smaak van de Maasheggen hebben zich 9 producenten aangesloten. Zij verkopen hun producten, gelabeld als Maasheggenproduct, via onder meer lokale bedrijven, markten en beurzen. Daarnaast is een eigen website gelanceerd: www.smaakvandemaasheggen.nl

Voor 2024 staat/stond onder meer op de agenda:

- *professionalisering van de organisatie;*
- *uitbreiding van het assortiment door meer deelnemers;*
- *meer fysieke verkooppunten*

Stand van zaken

De versterkte samenwerking van de ondernemers heeft geleid tot:

- **meer deelnemers en een groter assortiment**
met de toetreding van partners Brembroeken (Maasheggenburgers en droge worst) en bakker Fijnebol (Maasheggenbroodjes) is het assortiment aan producten evenwichtiger geworden;
- **meer duidelijkheid en verbondenheid**
De afspraken van het eerste uur zijn herbevestigd en op onderdelen aangescherpt. Zo is onder meer vastgesteld dat alle aangesloten ondernemers het label Smaak van de Maasheggen mogen gebruiken, mits hun producten aantoonbaar ingrediënten uit De Maasheggen bevatten.
In de marketingaanpak is meer accent gelegd op de verkoop van de gezamenlijke pakketten; de producenten zijn zelf verantwoordelijk voor de distributie en verkoop van hun eigen producten.
Mede door die duidelijkheid, de verbeterde onderlinge communicatie (bijeenkomsten, nieuwsbrieven en een webpagina voor uitsluitend de deelnemers) en het hernieuwde enthousiasme voelen de deelnemers zich meer verbonden aan Smaak van de Maasheggen. Dat uit zich onder meer in gezamenlijke deelname aan evenementen (NK Maasheggenvlechten, Maasheggenmarkt en proeverijen tijdens bijeenkomsten van andere organisaties) en in gezamenlijke marketingcampagnes.
- **meer verkooppunten**
Het aantal fysieke verkooppunten is toegenomen van 1 (Het Veerhuis) naar 7 (Het Veerhuis, Fruitpark Groenz, De Brembroeken, supermarkt Plus Overloon, supermarkt Plus Vierlingsbeek, Landal de Vers en De BierBurgemeester). Daarnaast heeft deelnemer Gradoen een webshop die ook pakketten Smaak van de Maasheggen verkoopt;
- **meer omzet**
Alle deelnemers hebben bij de start van hun samenwerking afgesproken jaarlijks 5% van hun bruto-omzet over de Maasheggenproducten beschikbaar te stellen aan een organisatie die zich inzet voor de versterking van het Maasheggengebied. In 2024 heeft IVN De Maasvallei een cheque van € 1.250 ontvangen.
Op basis van deze bedragen kan worden geconcludeerd dat de gezamenlijke omzet van de verkoop van producten Smaak van de Maasheggen is gestegen van € 17.000 in 2023 naar € 25.000 in 2024. Dat is een toename van 47%.
- **meer pakketten**
De Smaak van de Maasheggenpakketten zijn opnieuw én logischer samengesteld. Bovendien is een aantal kleinere pakketten toegevoegd, die vanwege de prijs en het volume in trek zijn als cadeaupakket. Het totale aantal pakketten is toegenomen van 4 naar 7;
- **meer zichtbaarheid**
De huisstijl van Smaak van de Maasheggen is, in samenspraak met het collectief, opgefrist. De nieuwe huisstijl is doorgevoerd op de producten (stickers ipv labels), in advertenties, in posts op sociale media én op de nieuwe website www.smaakvandemaasheggen.nl Op de website staan ook verwijzingen naar interviews met de 'smaakmakers', Daarnaast is gekozen voor professionele productiefotografie.
- **meer acties**
De doorontwikkeling van streekproducentencollectief heeft er onder meer toe geleid dat de

organisatie van het Nederlands Kampioenschap Maasheggenvlechten (4.000 bezoekers) in maart 2024 vrijwel uitsluitend nog producten Smaak van de Maasheggen heeft gebruikt in de horecatent van het evenement.

Daarnaast is een actie gehouden, waarbij de ruim 250 Vrienden van de Maasheggen een kennismakingspakketje Smaak van de Maasheggen konden ophalen bij een van de deelnemers.

- **internationaal op de kaart**

De producten die met ingrediënten uit De Maasheggen worden gemaakt zijn op de radar gekomen van de mondiale UNESCO-organisatie. De Argentijnse chef-kok Mauro Colagreco is gevraagd aan de slag te gaan met producten uit UNESCO Man & Biosphere-gebieden. Van de ruim 700 gebieden heeft hij er 18 geselecteerd, waaronder De Maasheggen. Vooral de Kruiden van de Maasheggen en de Maasheggensiroop hebben zijn aandacht getrokken. Colagreco is verbonden aan Relais & Chateaux, een vereniging van bijna zeshonderd luxe hotels en restaurants over de hele wereld.

Of, hoe en in welke gerechten de Maasheggenproducten gebruikt gaan worden is nog niet bekend.

PROGRAMMALIJN 2 LEEFBAARHEID

Betrekken dorpen en wijken

trekker: programmateam Maasheggen UNESCO

Voornemen

Voor het succes van het programma Maasheggen UNESCO is een grotere betrokkenheid van de dorps- en wijkraden van de elf dorpen in het Maasheggengebied cruciaal. In het najaar van 2023 zijn de contacten met de dorps- en wijkraden aangehaald. Plannen voor veranderingen die gevolgen kunnen hebben voor de omliggende dorpen en wijken worden sindsdien vaker en beter afgestemd.

Het programmateam heeft eind 2023 een plan gemaakt, dat tot resultaat moet hebben dat inwoners meer bekend raken met De Maasheggen en ook bereid zijn bij te dragen aan het behoud ervan.

Stand van zaken

In 2024 is gestart met de uitvoering van het plan Gehegd aan de Maasheggen.

- **Maasheggenteam**

Alle wijk- en dorpsraden zijn uitgenodigd een vertegenwoordiger af te vaardigen voor het Maasheggenteam. Het Maasheggenteam komt driemaal per jaar, op uitnodiging van het programmateam, bijeen om de voortgang van de in dit plan beschreven activiteiten te bespreken en nieuwe activiteiten te bedenken. Daarnaast wordt het Maasheggenteam ook om advies gevraagd bij actuele onderwerpen, zoals de vervanging van informatieborden in het gebied.

Het Maasheggenteam is op 18 maart voor het eerst bijeengewest. Bij dat overleg waren vertegenwoordigers van de dorpsraden Linden, Katwijk, Sint Agatha, Oeffelt, Beugen, Vortum-Mullem en Vierlingsbeek en de wijkraden Boxmeer-Centrum (ook namens de wijkraden Zuid en West met wie zij intensief samenwerken) en Boxmeer-Oost aanwezig. Inmiddels hebben ook dorpsraad Sambeek en wijkraad Padbroek (Cuijk) zich bij het Maasheggenteam aangesloten.

- **Intensiveren communicatie**

In het eerste kwartaal van 2024 is geïnventariseerd welke bladen en platforms er in de dorpen en wijken zijn, hoe goed ze gelezen worden, wat-in het geval van fysieke dorps- en wijkkranten- de frequentie van verschijning is én welke mogelijkheden er zijn om vanuit het programmateam Maasheggen UNESCO regelmatig informatie aan te leveren over relevante ontwikkelingen in het Maasheggengebied.

Vanaf het 3e kwartaal van 2024 worden de redacties van de bladen en de online platforms minstens eenmaal per kwartaal voorzien van interessant nieuws over De Maasheggen. Zo worden inwoners van de Maasheggendorpen geattendeerd op onder meer de mogelijkheid om deel te nemen aan workshops, aan wandelingen die in het gebied plaatsvinden, aan acties waarbij vrijwilligers -onder begeleiding van deskundigen- dieren en planten in het gebied tellen, et cetera.

Verder wordt in het 3^e kwartaal van 2024 gestart met een wervingsactie voor Vrienden van de Maasheggen.

- **Podwalks**

In het tweede kwartaal 2024 is, in samenwerking met Tourio, de eerste van twee audiotours (vanaf nu: podwalks) gemaakt voor wandelaars die op eigen gelegenheid het Maasheggengebied willen ontdekken. De eerste gaat door Groeningse en Vortumse Bergjes en

vertelt op tien plekken het verhaal van De Maasheggen. In september verschijnt de 2^e podwalk, een speciale kinderversie, opgenomen in Portaal De Vilt. De kinderpodwalk wordt onderdeel van het aanbod van Maasheggenkids.

De podwalks bieden bezoekers maar ook geïnteresseerde bewoners van de dorpen en wijken de mogelijkheid om, zonder afhankelijk te zijn van de inzet van de gidsen of rondleiders, op eigen houtje de Maasheggen en de unieke kwaliteiten van het gebied te leren kennen.

Maasheggenkids

trekker: programmateam Maasheggen UNESCO

Voornemen

Samen met scholen, ouders en natuurorganisaties willen wij kinderen in beweging krijgen om De Maasheggen te ontdekken - en hen zo, voor de langere termijn, enthousiast te maken voor het gebied. Met ondersteuning van middelen van Regiodeal is in het najaar van 2023 gestart met de uitwerking van een concreet project dat zich richt op jongeren in de leeftijd van 10 tot 14 jaar. Bij de uitvoering van het project worden de basisscholen, het middelbaar onderwijs, (natuur)organisaties als Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap en Waterschap Aa en Maas en vrijwilligersclubs als IVN en Stichting Landschapsbeheer Boxmeer betrokken

Stand van zaken

Tijdens het NK 2024 is Maasheggenkids gelanceerd, een online platform dat zich richt op jongeren in de leeftijd van 8 tot 12 jaar. Het idee is om jaarrond, via een aantrekkelijk vormgegeven portaal, activiteiten voor de jeugd aan te bieden. Al lopende activiteiten van de genoemde organisaties worden, waar mogelijk, in dat programma ingepast, maar er worden ook nieuwe, uitdagende activiteiten bedacht. Daarnaast wordt later dit jaar lespakketten over De Maasheggen aangeboden aan de basisscholen in het Maasheggengebied.

Biodiversiteitsdag IVN

trekker: IVN-afdelingen

Voornemen

Maasheggen UNESCO vraagt sinds 2023 elk jaar aandacht voor de Internationale Biodiversiteitsdag, een initiatief van de Verenigde Naties om eenmaal per jaar stil te staan bij het belang van alles wat kruipt, vliegt, groeit en bloeit in onze omgeving.

Stand van zaken

In 2024 heeft Maasheggen UNESCO de drie IVN-afdelingen in het Land van Cuijk ondersteund bij de organisatie van hun biodiversiteitsdag in het natuurgebied De Vilt. De IVN-biodiversiteitsdag heeft plaatsgevonden op 26 mei 2024. In totaal zijn er zo'n 250 bezoekers geweest. Doel van de dag was om de aanwezigen te laten kennismaken met de soortenrijkdom in het Maasheggengebied. Van de kruiden en planten die er groeien tot en met de bomen en struiken en de insecten die erop leven en van de boomkikker tot de waterbeestjes in één van de poelen. Ook de bodemdieren, vogels en de korstmossen zijn bestudeerd. Samen met het aanwezige publiek, waaronder ook veel kinderen en hun ouders, zijn 171 soorten geteld, zo maakte wethouder Antoinette Maas van de gemeente Land van Cuijk aan het einde van de middag bekend.

Gezonde Maasheggen

trekker: programmateam Maasheggen UNESCO

Voornemen

In opdracht van de stuurgroep van Maasheggen UNESCO Man & Biosphere is onderzocht of en zo ja, hoe en met wie een programma Gezondheid voor De Maasheggen kan worden ontwikkeld. Het onderzoek is mede mogelijk gemaakt dankzij een financiële bijdrage van de Regiodeal.

In het onderzoeksrapport wordt de aanbeveling gedaan om samenwerking te zoeken met Mooi Maasvallei, een platform waarin ook tal van regionale gezondheidsorganisaties vertegenwoordigd zijn.

Stand van zaken

In 2024 is tweemaal met vertegenwoordigers van Mooi Maasvallei gesproken over hoe we de samenwerking gestalte kunnen geven. Daarbij zijn onder meer de huidige programma's en projecten van Platform Maasvallei en Maasheggen UNESCO naast elkaar gelegd om na te gaan waar kansen liggen voor samenwerking én waar belangen tegengesteld zijn en mogelijk zelfs kunnen 'schuren'.

Dat heeft een aantal conclusies opgeleverd:

1. er liggen voldoende kansen voor samenwerking;
2. het programma Maasheggen UNESCO gaat zelf geen projecten op het gebied van gezondheid initiëren. Enerzijds omdat er binnen het programmateam onvoldoende kennis is en anderzijds omdat de kennis en de middelen die nodig zijn nu al aanwezig zijn bij een andere organisatie (Mooi Maasvallei) met concrete plannen (Integraal Zorgakkoord) en een groot gezondheidsnetwerk;
3. het programmateam Maasheggen UNESCO en MooiMaasvallei spreken elkaar minimaal twee keer per jaar om de voortgang van lopende projecten te bespreken, samen vast te stellen welke projecten ook van belang kunnen zijn voor De Maasheggen en concrete afspraken te maken over hoe we de samenwerking en de communicatie over die projecten vormgeven;
4. onderdeel van het Integraal Zorgakkoord is dat er ook wetenschappelijk onderzoek wordt gedaan naar het effect van de projecten op het welbevinden van de inwoners van Noord-Limburg en Land van Cuijk. Die onderzoeken leveren mogelijk ook interessante (deel)conclusies op voor De Maasheggen en kunnen in dat geval worden toegevoegd aan het overzicht van wetenschappelijke publicaties, die mede de basis vormen van het UNESCO Man & Biosphere-programma.

PROGRAMMALIJN 3 RECREATIE

Promotie De Maasheggen

trekker: Visit Land van Cuijk

Voornemen

Het programma Maasheggen UNESCO werkt voor de promotie van het Maasheggengebied samen met de toeristische marketingorganisatie Visit Land van Cuijk. Visit Land van Cuijk brengt voor De Maasheggen vooral fiets- en wandelroutes, de watersportmogelijkheden en evenementen en activiteiten onder de aandacht.

Stand van zaken

Visit Land van Cuijk zet in zowel de offline (gids Eropuit in Land van Cuijk, Fiets & Wandelboekje, publicaties in landelijke en regionale media) als de online (website, sociale media, Facebookcampagnes) middelen De Maasheggen in de etalage als een van de bijzondere bezienswaardigheden in het Land van Cuijk.

De door Visit Land van Cuijk en Visit Noord-Limburg bedachte campagne Maas in het Midden is voortgezet én vernieuwd. In deze campagne wordt de ligging van de gebieden aan de Maas geaccentueerd, met onder meer UNESCO-gebied De Maasheggen als een van de blikvangers. Ter ondersteuning van de campagne is de website www.maasinhelmidden.nl ingericht.

Visit Land van Cuijk ontwikkelde in 2024 onder het motto 'Waarom ver weg als het ook dichtbij is...' een campagne, bedoeld om de inwoners van gemeente Land van Cuijk te stimuleren om op ontdekkingstocht in de eigen omgeving te gaan. De Maasheggen hebben ook daar een prominente plek in gekregen.

Uitkijktorens

trekker: gemeente Land van Cuijk

Voornemen

In 2021 zijn plannen uitgewerkt voor het realiseren van vier uitkijktorens (De Schutkooi, De Meerstoel, Het Veerhuis en het klooster in St. Agatha). Om uiteenlopende redenen worden de torens in St Agatha, Oeffelt en Sambeek (vooralsnog) niet gerealiseerd.

Stand van zaken

Gemeente Land van Cuijk is nog in gesprek met Staatsbosbeheer over de bouw van de eerste

Dat hebben wij ook...!

LAND
VAN
CUIJK

Struinen door UNESCO Amazone...?

Waarom ver weg gaan als het ook dichtbij is?

De Amazone is waarschijnlijk het bekendste en grootste UNESCO Man & Biosphere-gebied ter wereld. Maar wist je dat De Maasheggen tussen Vierlingsbeek en Cuijk dezelfde UNESCO-status heeft? Als enige in Nederland!

...of struinen door De Maasheggen?

Onze tip

Ontdek het Maasheggengebied, het oudste cultuurlandschap van Nederland, op de fiets of te voet. Kijk op www.maasheggenunesco.com/bezoek voor afwisselende tochten door dit bijzondere gebied.

Kijk voor meer inspirerende voorbeelden op
www.vakantieineigenlandvancuijk.nl

uitkijktoren bij De Schutkooi in Vortum-Mullem. Naar verwachting wordt in 2025 met de bouw van de uitkijktoren gestart.

NK Maasheggenvlechten

trekker: SlaBox

Voornemen

Het ambacht van Maasheggenvlechten, in ere hersteld door de inzet van pioniers uit onze streek, is enkele jaren geleden toegevoegd aan de lijst Cultureel Immaterieel Erfgoed in Nederland. Tijdens het NK Maasheggenvlechten dragen alle deelnemers bij aan het in stand houden van dit bijzondere gebied. Naast SlaBox zijn ook vrijwilligers van IVN Maasvallei actief betrokken bij de organisatie van dit evenement.

Stand van zaken

Stichting Landschapsbeheer Boxmeer (SlaBox) organiseerde op 10 maart voor de 18^e keer het Nederlands kampioenschap Maasheggenvlechten, wederom in de omgeving van Portaal De Vilt langs de provinciale weg van Beugen naar Oeffelt.

Zo'n 4000 mensen, waaronder veel gezinnen met jonge kinderen, bezochten het kampioenschap. Een recordaantal van 57 teams had zich ingeschreven voor het NK. Daarmee waren er in totaal 250 vlechters aan het werk. Met deze aantallen is dit kampioenschap waarschijnlijk het grootste heggenvlechtevenement van (West-)Europa.

De strijd om de felbegeerde Gouden Hiep werd uiteindelijk gewonnen door het team ProBoom uit Cuijk bestaande uit captain Marcel Koot, Ton Hermanussen, Joep Hermanussen en Stef Vergeest.

Borden en wegwijzers

trekker: gemeente Land van Cuijk

Voornemen

In de dorpen en wijken in het Maasheggengebied staan gedateerde informatieborden. Die borden worden vervangen door borden met actuele informatie en in de huisstijl van Maasheggen UNESCO.

Stand van zaken

In augustus 2024 worden de eerste twee borden (Veerhuis en viaduct Oeffelt) vervangen. In de maanden daarna volgt de rest.

Straatmeubilair

trekker: gemeente Land van Cuijk

Voornemen

In 2024 wordt gestart met de uitvoering van het plan om onder meer nieuwe picknickbanken in het Maasheggengebied te plaatsen.

Stand van zaken

Het is nog steeds de bedoeling dat in 2024 wordt gestart met de plaatsing van het straatmeubilair.

Op verzoek van de Dorpsraad Vierlingsbeek wordt ook onderzocht of het mogelijk is het fietspad van de Groeningse Bergjes naar de Klaphekken te verbreden. Het fietspad is op dit traject erg smal en ligt dicht tegen de rivier Maas. De verbreding zorgt voor een comfortabeler en daarmee veiliger fietspad.

Natuurpoort De Bungelaer

trekker: gemeente Land van Cuijk

Voornemen

Natuurpoort De Bungelaer in Beers wordt officieel in gebruik genomen. De natuurpoort is gelegen in de omgeving van het hotel-restaurant De Bungelaer aan de Kraaijenbergse Plassen. Vanaf de natuurpoort kan wandelend en fietsend de omgeving van het plassengebied worden verkend.

Stand van zaken

De natuurpoort, onderdeel van de Brabantse Natuurpoorten, is inmiddels geopend en wordt ook door die organisatie gepromoot. Ook Visit Land van Cuijk brengt via haar kanalen de natuurpoort onder de aandacht van toeristen en recreanten die het gebied bezoeken.

De Bungelaer is bovendien toegangspoortlocatie geworden voor De Maasheggen. Het is na het Kruisherenklooster (Sint Agatha), Het Veerhuis (Oeffelt) en De Schutkooi (Vortum-Mullem) de vierde toegangspoortlocatie in De Maasheggen.

Publieksbrochure

trekker: programmamateam

Voornemen

De wandelkaart met 11 routes in De Maasheggen is niet meer actueel. Dat geldt ook voor het 'paspoort' dat een aantal jaren geleden is ontwikkeld. De content van beide uitgaven wordt geactualiseerd en bijeengebracht in een nieuwe publieksbrochure.

Stand van zaken

De publieksbrochure is vanaf begin september beschikbaar en wordt verspreid via onder meer de toegangspoortlocaties en de toeristische informatiepunten in het Maasheggengebied.

Van Boom tot Boswandeling

trekker: Staatsbosbeheer

Voornemen

Om het 125-jarig bestaan van Staatsbosbeheer luister bij te zetten heeft zij 2024 uitgeroepen tot het Jaar van het Bos. Een jaar lang worden aandacht besteed aan de bomen en bossen in Nederland. De boswachters van Staatsbosbeheer hebben in 28 bossen, verspreid over heel Nederland, een Van Boom tot Bos-wandeling uitgezet.

Stand van zaken

Een van de Boom tot Bos-wandelingen is uitgezet in het Maasheggengebied. De wandeling is in mei officieel in gebruik genomen en start bij de parkeerplaats aan de Maasstraat in Groeningen.

Groene kapel in Kapellenbaan

trekkers: Kapellenbaan/SLaBox

Stand van zaken

De kunstroute Kapellenbaan is in maart uitgebreid met een nieuw, bijzonder kunstwerk: 'De Primitieve kapel'. Het kunstwerk staat aan de Maasstraat in Groeningen. *Zie de afbeelding op pagina 22.*

Het werk van MONOLAB Architects (Jan-Willem van Kuilenburg) is een combinatie van betonijzer en

natuurlijk groeiende meidoorn. In het midden van 'de groene kapel' ligt een zwerfkei, die bezoekers de mogelijkheid biedt om te zitten en van de omgeving te genieten.

Het kunstwerk is een 'work in progress'; met andere woorden: de snelheid waarmee de meidoorn groeit bepaalt wanneer het werk klaar is. Het duurt dus nog wel enige tijd voordat het werk zijn definitieve vorm heeft.

Het kunstwerk is tot stand gekomen in samenwerking met Staatsbosbeheer en is mogelijk gemaakt door Jeroen Haentjes Tuinen en Meer en Stichting Landschapsbeheer Boxmeer. Laatstgenoemde organisatie zorgt ook voor het onderhoud van de groene kapel.